

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2018/19:29

Onsdagen den 8 maj

§ 1 Informellt möte mellan stats- och regeringschefer

Statsminister Stefan Löfven

Information och samråd inför informellt möte i kretsen av stats- och regeringschefer i Sibiu den 9 maj 2019

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Då öppnar vi dagens möte med statsminister Stefan Löfven inför toppmötet i Sibiu i Rumänien.

Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru ordförande! Nämndens ledamöter! I morgon träffas EU:s stats- och regeringschefer igen, denna gång i den rumänska staden Sibiu, för en diskussion om EU-samarbetets framtida inriktning.

Som nämnden vet har EU:s framtid varit uppe för diskussion vid ett flertal tillfällen de senaste åren, efter Storbritanniens folkomröstning om att lämna unionen. Diskussionerna ska nu slutföras i och med att EU efter valet till Europaparlamentet går in i en ny lagstiftningsperiod.

Den informella diskussion som ska äga rum i morgon kommer att följas upp vid toppmötet i juni. Då ska Europeiska rådet enas om unionens prioriteringar för de kommande fem åren i den så kallade strategiska agendan.

Europeiska rådets ordförande Donald Tusk har som vid tidigare framtidsdiskussioner bidragit med en ledaragendaskrivelse inför mötet. Nämnden har tagit del av denna. Skrivelsen är alltså inte föremål för beslut, utan det är Donald Tusks eget papper inför de diskussioner som ska föras.

Inför mötet har även det rumänska ordförandeskapet tagit fram ett utkast till politisk deklaration, Sibideklarationen, främst i syfte att visa på den enighet som finns inom EU. I deklarationen uttrycks ett gemensamt förhållningssätt för ett enat och starkt EU, och det är på detta förhållningssätt som fokus ligger snarare än på olika sakfrågor.

Förberedelserna inför mötet har visat att även om det finns synpunkter på innehållet är texten så generellt skriven att överenskommelsen hittills varit att inte öppna den för ändringar. Nämnden har tagit del av utkastet, och min utgångspunkt är att Sverige ska kunna ställa sig bakom den mycket allmänt hållna texten inför morgondagens möte.

Med det, fru ordförande, vill jag säga några ord om regeringens huvudinriktning i de kommande diskussionerna.

Vi står inför stora samhällsutmaningar, som vi behöver lösa tillsammans över nationsgränserna. Där fyller EU-samarbetet en viktig funktion. Vi behöver en handlingskraftig union som håller samman och som kan ta sig an inte bara dagens utmaningar utan också morgondagens. Vi behöver ett EU som gör skillnad och som sätter medborgarna i fokus.

Därför vill vi, fru ordförande, för det första se ett demokratiskt, väl fungerande och handlingskraftigt EU.

Under de senaste åren har EU-samarbetet satts på svåra prov. I delar av unionen har grundläggande principer och värden ifrågasatts, och respekten för gemensamt fattade beslut har minskat. En sådan utveckling försämrar EU:s förmåga att hantera gemensamma utmaningar och agera kraftfullt globalt. I förlängningen riskerar vi ett sviktande förtroende för unionen, både inom och utom denna.

För att undvika en sådan utveckling behöver EU:s institutioner och medlemsländer agera starkt och gemensamt för ett effektivt EU-samarbete som är fast förankrat i de grundlagsfästa grundläggande värdena: respekt för frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstaten och de mänskliga rättigheterna. Här är förstas arbetet för efterlevnad av rättsstatens principer både aktuellt och prioriterat.

Fru ordförande! För det andra ska EU vara ledande i klimatomställningen.

Utsläppen av växthusgaser måste minska ytterligare. Parisavtalet var ett historiskt steg, men nu måste EU och resten av världen genomföra avtalet och visa att kampen mot klimatförändringar inte stannar vid ord. Ambitionen behöver öka om temperaturökningen ska kunna begränsas till maximalt 1 ½ grad.

Regeringen anser därför att EU ska ha som målsättning att nå nettonollutsläpp av växthusgaser senast år 2050 – och dessutom göra vad som krävs för att nå dit.

Fru ordförande! För det tredje driver regeringen på för stärkt konkurrenskraft, hållbar tillväxt och fler och bättre jobb i EU.

EU-samarbetet ska bidra till fler jobb, rättvis konkurrens och ordning och reda på arbetsmarknaden. Den fria rörligheten ska aldrig bli ett verktyg för lägre löner och sämre arbetsvillkor. Det är viktigt att EU:s ekonomisk-politiska ramverk tillämpas på ett strikt, transparent och förutsägbart sätt. En ny tillväxt- och sysselsättningsstrategi för EU bör tas fram när den nuvarande löper ut nästa år.

Den inre marknaden är EU:s viktigaste verktyg för tillväxt, konkurrenskraft och sysselsättning. Inför Europeiska rådet i mars lyfte jag fram regeringens prioriteringar för att fortsätta utveckla och förbättra den inre marknaden. Det är även i fortsättningen prioriterat.

EU:s industripolitik har under början av året hamnat i fokus igen. Vissa länder har velat se lättnader i regler om statsstöd och konkurrens för att på så sätt stärka den europeiska industrins konkurrenskraft på en global marknad.

Vi ska inte vara naiva inför att omvärlden på många sätt har förändrats de senaste decennierna eller att världshandeln ofta inte sker på rättvisa villkor. Det finns nya utmaningar. Det gäller exempelvis cybersäkerhet och strategiska investeringar, som vi behöver förhålla oss till. Men vi ska heller inte vända ryggen mot det som vi har lärt oss av egna erfarenheter. Europas industriella konkurrenskraft är direkt beroende av en stark och väl

fungerande inre marknad, en öppen handelspolitik och en förmåga att ställa om ekonomin och arbetsmarknaden när förutsättningarna förändras. Industripolitiken ska bidra till att svara mot vår tids samhällsutmaningar.

EU:s lagstiftning på alla relevanta områden ska vara samordnad och bidra till snarare än motverka att EU når klimatmålet. Det gäller inte minst statsstödsregelverket.

Fru ordförande! För det fjärde behöver EU en rättssäker och långsiktigt hållbar gemensam migrationspolitik.

Det är centralt att få till stånd ett europeiskt asylsystem med en jämnare fördelning av asylsökande i unionen samtidigt som den internationella asylrätten värnas. Det kommer vi att fortsätta driva.

Vi måste också fokusera på åtgärder för att motverka grundorsaker till ofrivillig migration i nära samarbete med Förenta nationerna och med tredjeländer.

Vi ska fortsätta arbeta för en effektiv kontroll av EU:s gränser, motverka människosmuggling och få till en effektiv återvändandepolitik. Detta är frågor som har stått högt på EU:s dagordning under senare år och som kommer att fortsätta vara prioriterade under åren som kommer.

Fru ordförande! För det femte behövs ett säkert EU i en säker värld.

För att möta hoten från terrorism och gränsöverskridande brottslighet krävs förebyggande insatser, byggda på ett nära och effektivt samarbete mellan länderna. Ett säkert och väl fungerande Schengenområde är centralt för att kunna upptäcka och förhindra terrorism och annan allvarlig brottslighet. Hoten mot EU:s inre säkerhet är ofta kopplade till förhållanden utanför unionens gränser. De mest verkningsfulla åtgärderna för EU:s inre säkerhet kan därför vara insatser utanför unionen, till exempel unionens civila och militära krishanteringsinsatser.

Vi vill att EU ska vara en stark utrikespolitisk aktör som tar globalt ansvar, värnar det folkrättsliga regelverket och står upp för multilateralism och den regelbaserade världsordningen. EU:s roll som fredsaktör är central, och Sverige ska bidra till att säkra, stärka och effektivisera EU:s utrikes- och säkerhetspolitik med utgångspunkt i EU:s globala strategi.

Det säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet inom EU behöver fortsätta utvecklas för att möta utmaningarna för den europeiska säkerheten. Det är viktigt att EU tar ett ökat ansvar för sin egen säkerhet. Ett starkare och enat EU är viktigt både för EU och för våra strategiska partner.

Detta, fru ordförande, avslutar min redogörelse inför morgondagens möte.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Nu tänker jag ge ordet till respektive parti i storleksordning.

Anf. 4 AZADEH ROJHAN GUSTAFSSON (S):

Fru ordförande! Min fråga rör en fråga som statsministern själv tog upp, nämligen respekten för rättsstaten som ett av de värden EU ska bygga på.

Det vi har sett de senaste åren är en utveckling med förändringar i rättssystemet i länder som Polen och Ungern samt begränsningar av yttrande- och föreningsfriheten i Ungern. Det har väckt frågan om unionen har tillräckliga verktyg för att värna rättsstaten i medlemsländerna. Den

formella EU-processen mot Polen och Ungern, som baseras på artikel 7 i EU:s fördrag och som i förlängningen kan innebära att länderna förlorar sin rösträtt i rådet där ministrarna fattar beslut, ses ju som en nästintill omöjlig uppgift.

Anser statsministern att EU i framtiden bör utveckla de verktyg som finns och som unionen förfogar över i dag för att säkerställa rättsstatens principer i alla länder?

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Vi samlar ihop fyra frågor.

Anf. 6 TOMAS TOBÉ (M):

Ordförande! Tack så mycket, statsministern, för redogörelsen!

Jag delar bilden att detta är en mycket viktig tid, som i grunden handlar om huruvida vi får ett Europa som håller ihop och där vi gjuter mod i samarbete och går mot mindre av splittring, som vi haft den senaste tiden. Det är klart att brexit har tagit upp mycket av diskussionen, men det är viktigt att vi nu äntligen kan få en diskussion som handlar om vad Europa ska prioritera framöver.

Jag har stor förståelse för att vi nu har en ganska allmänt hållen text när det gäller den strategiska agendan. Jag tycker ändå att det i huvudsak finns mycket i den som är viktigt. Vi kan inte vara inne i varenda detalj.

Dock tycker jag att det är särskilt viktigt att från svensk sida lyfta upp mycket av den problematik som är kopplad till gränsöverskridande kriminalitet, att vi vill få på plats mer av gemensamt agerande kring migrationen och hur vi ska möta klimatutmaningen gemensamt i Europa. Ju tydligare skrivningar vi får och ju längre vi kommer i den processen, desto mer välkommet. I den delen upplever jag, även om det kan finnas sakpolitiska skillnader mellan partierna här inne, att vi skulle kunna hitta en rimlig svensk inriktning som vi kan vara överens om.

Det jag tycker möjligtvis är lite mer bekymmersamt är en annan fråga, där vi har olika uppfattningar. Det rör den sociala pelaren. Där har framför allt partier som Moderaterna, Kristdemokraterna, Centerpartiet och även Sverigedemokraterna varnat och uttryckt oro för att den sociala pelaren kommer att leda till mer av centralstyrning på arbetsmarknadsområdet och även på välfärdsområdet.

Det senaste exemplet är inte ett förslag från statsministern, men det är ett förslag som definitivt är lagt på bordet nu. Det handlar om en gemensam arbetslöshetsförsäkring. Det är precis den typen av förslag som gör oss oroliga att vi i framtiden kommer att se mer av styrning som rör lagstiftning och så vidare.

Frågan är huruvida den sociala pelaren ingår i detta dokument eller inte. Ordföranden får rätta mig om jag har fel, men jag uppfattar det som att vi nu i någon mening har ett samråd om detta dokument och inriktningen för det och om vad som är viktigt att statsministern lyfter upp i det sammanhanget. Där tycker vi moderater att det är viktigt att lyfta upp detta med den gränsöverskridande kriminaliteten, klimatet, invandringen och även tillväxten. Men vi tycker också att det är viktigt att tidigt i diskussionen klargöra att vi inte anser att den sociala pelaren ska vara en prioriterad fråga. Det har vi moderater klargjort tidigare.

Det är mycket möjligt att regeringen har en annan syn på frågan om den sociala pelaren. I så fall vill jag redan nu anmäla en avvikande mening i just den del som rör den sociala pelaren – om nu inte statsministern överraskar mig genom att dela åsikten att det inte bör vara en prioriterad fråga.

Anf. 7 LUDVIG ASPLING (SD):

Tack, statsministern, för att du är här!

Vi har också fått ett meddelande från kommissionen inför det här toppmötet. Det har två delar. Den ena delen handlar om vad unionen har åstadkommit under den gångna perioden. Den andra delen handlar om vilka prioriteringar som kommissionen vill se framöver.

Det som de båda delarna har gemensamt är att de ger en bild av en grupp lagstiftare som dels verkar helt oförmögna att lära av eller ens erkänna misslyckanden, dels inte förstår varför den begränsade och fokuserade EU-linjen, som vi och våra vänner i Europa står för, vinner fler och fler väljare för varje dag. De verkar över huvud taget inte heller inse riskerna med att fortsätta i gamla banor i ytterligare fem år.

Jag är rätt säker på att utveckling och förbättring kräver probleminsikt, något som fullständigt verkar lysa med sin frånvaro. Migrationskrisen till exempel, som på intet sätt är över, beskrivs svepande som något som beror på yttre faktorer och helt saknar koppling till det faktum att unionen fortfarande uppmanar personer utan skyddsskäl att ta sig till EU på vinst och förlust. De enorma problemen med bidragsberoende, sexualbrott, antisemitism och terrorattacker som följer i dess spår verkar ses som en självklarhet som EU-medborgare helt enkelt måste vänja sig vid.

Ironin i det faktum att ett etablissemang vars svar på alla frågor är ”mer öppenhet” själva har skapat en situation där gränsöverskridande brottslighet flödar fritt och fler och fler länder upprättar gränskontroller, där Schengensamarbetet är hotat och migrantbåtar motas bort och där en majoritet av britterna till och med har känt sig tvungna att lämna unionen för att säkra sin gräns verkar ingen utom vi riktigt inse.

Unionens enorma regionalpolitiska utgifter beskrivs som en framgång och nyckeln till välbefinnande och ekonomisk utveckling, trots att de länder som tar emot mest stöd inte kan visa högre tillväxt än jämförbara grannländer utanför unionen, och utgifter för enorma, ineffektiva, orättvisa och ofta direkt slösaktiga satsningar föreslås fortsätta samtidigt som bedrägerier och korruption mot unionens fonder slår nya rekord.

Den gradvisa maktöverföringen på områden som socialförsäkringar, arbetsrätt och internetanvändning – vilket per definition innebär ett krympande demokratiskt utrymme i Europa, när frågor som ligger närmast medborgarna flyttas från politiker som de själva kan välja att avsätta – beskrivs som en modell för framtiden. Det vi ser är en union som planerar att vara och göra allt överallt hela tiden under de närmaste fem åren, alltifrån experimentella kärnkraftsreaktorer till genusforskning, EU-skatter, bankunion, energiunion, sjukvård, bostäder, gratis semestrar för ungdomar och detaljreglering av alltifrån Netflix till vilka bestick vi får använda.

Fler länder ska in i eurosamarbetet, och fler länder som absolut inte är redo ska dessutom in i unionen. Allt detta sker med full vetskap om att när det är dags att betala kan en oproportionerligt stor andel av kostnaden läggas på svenska skattebetalare.

I mars 2018 publicerade kommissionen ett vitpapper med fem scenarier för unionens framtid. Vi ser snarare att det finns ett alternativ som säkrar unionens framtid, och det är ett samarbete med fokus på handel, miljö och säkerhet. Att fortsätta i den riktning som den här kommissionen har valt innebär en enorm risk för att fler länder ska känna sig tvingade att lämna unionen och att samarbetet ska falla sönder.

Vi anser att det här meddelandet är en tydlig fingervisning om hur skadlig socialliberalism och federalism är för EU-samarbetet. Vi hoppas att unionens väljare ordnar med en annan kommission med en bättre inriktning snarast.

Anf. 8 ANNIKA QARLSSON (C):

Tack, statsministern, för att du kommer hit och beskriver dina tankar inför det informella toppmötet i morgon!

De besked vi har fått tidigare är att det här papperet kanske inte har samma dignitet som nästkommande papper, men icke desto mindre är det viktigt att vi här får chansen att beskriva hur vi skulle önska att regeringen för ordet för Sverige i morgon och vid kommande möten.

Det finns många saker som vi trodde var vunna, om inte för tid och evighet så åtminstone för längre tid än fram till detta decennium. Med kriget på 30- och 40-talet och med kommunismens fall på 80- och 90-talet trodde vi att människor skulle förstå och önska att den demokratiska utvecklingens ska fortsätta och att frihet, rörlighet och olika människors lika värde skulle ha en större plattform än de senaste årens utveckling har visat.

De grundläggande värden som bygger gemenskapen i EU är det väsentligt att vi fortsätter att stå upp och ta strid för, även de dagar det är obekvämt. Där tycker jag att Sverige har haft en bra position och en bra roll i arbetet. Det gäller att vi fortsätter att stå upp för detta och oförtröttligt fortsätter att föra den diskussionen, antingen det är på hemmaplan, i Europa eller utanför Europa.

När det gäller de punkter som finns med i dokumentet skulle jag önska att regeringen hade ytterligare stringens när det gäller miljö- och klimatfrågorna, att man gör en ytterligare skärpning i nästa steg och att man ser till att vi inte nöjer oss med de mål som i dag är satta utan fortsätter att skruva. Man måste se till att det arbetet intensifieras och utvecklas, på ett sådant sätt att vi alla är med och delar bördan. Detta finns med redan i dag, men fortsatta ambitionshöjningar ska också vara gemensamma över alla länder.

Jag tror också att det är viktigt att se vilka verktyg som behövs in i detta för de länder som befinner sig längre från att uppfylla målen och kanske har en svårare situation när det gäller att ställa om sitt samhälle än vad andra länder har, så att man på det sättet kan stötta den utveckling som behöver ske.

Det finns också ett antal frågor som jag kan vara tveksam till. I det dokument som gäller inför i morgon står det att det ska investeras i kultur. Jag kan sätta ett stort frågetecken inför om det ska vara en EU-fråga – eller inte bara ett frågetecken: Jag är kritisk till att det finns med där. Jag tycker att kultur är en nationell angelägenhet.

Den sociala pelaren har vi tidigare varit inne på. Vi tycker inte att vi ska lyfta över de frågorna på EU-nivå.

Vi ser fram emot fortsättningen i det här arbetet. Det kommer att vara ett viktigt strategiskt arbete att ta ut riktningen för utvecklingen de kommande åren.

2018/19:29
8 maj

Anf. 9 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru ordförande! Jag börjar med Azadeh Rojhan Gustafssons frågor om rättsstaten och om det går att utveckla verktygen. Ja, det pågår bland annat en process om peer review, alltså att vi regelbundet ska granska alla medlemsstater och inte bara dem som man vid olika tillfällen anser har brutit mot värderingar och annat. Det ska pågå en strukturerad granskning som alla ska utsättas för på något sätt. Det arbetet är inte klart än, men det pågår en sådan diskussion, och det verkar som om de flesta tycker det.

Det andra är de ekonomiska sanktioner som man kan ta till också. Vi har från svenskt håll bejakat detta: Om man inte är beredd att stå upp för våra värderingar ska det också kosta.

Det tredje är att EU-domstolen också kan ta upp ärenden som gäller överträdelser. Detta bör nog ske, med tanke på den utveckling vi ser.

Tomas Tobé och Moderaterna tar upp en del saker. Vi delar, om jag förstår rätt, detta med kriminalitet och migration och naturligtvis också klimatet. Det bör komma till en svensk inriktning där. Det är bra. Vi får fortsätta att diskutera detta inför junimötet, bland annat.

Den sociala pelaren är på plats. Det kommer inte upp någon diskussion om huruvida vi ska ha en social pelare eller inte, utan den är på plats.

Det finns inget förslag om en europeisk arbetslöshetsförsäkring. Det finns säkert medlemsstater som tycker det – det har jag förstått – men det finns inget initiativ eller förslag om en sådan.

I det arbete med framtidens strategi som nu ska slutföras finns det ingen förändring i befogenheter. Det ska inte bli några andra beslutsbefogenheter eller beslutsfördelning, utan den är densamma.

Nu kommer jag till Ludvig Aspling. Den nuvarande kommissionen har skrivit det här brevet. Nu pratar vi om en strategi för framtiden, och den kommer den nya kommissionen att ta hand om. Det är den som ska driva detta.

Jag tänker inte förhålla mig till hela Ludvig Asplings uppräkningslista, men jag förstod det som att han menade att handel, miljö och säkerhet är den typ av frågor som vi ska diskutera. Det finns på olika sätt med i den Leaders' Agenda som Tusk har som ett inspel i diskussionen. Det skulle förvåna mig storligen om inte de frågorna kommer med.

Annika Karlsson tar upp detta med grundläggande värderingar. Jag tycker att det är bra att också Donald Tusk i sitt papper trycker på att det gäller att stå upp för dem. Det är kanske mer en fråga om efterlevnad: Hur kan vi trycka på mer för att se till att de efterlevs?

I miljö- och klimatfrågan med målen driver vi ju på. Vi menar att det borde vara nettonollutsläpp senast 2050 för att vi ska kunna hålla målet om 1 ½ grad och därunder. Det finns all anledning att återkomma till att pressa de målen och göra dem radikalare, om jag får uttrycka mig så.

När det gäller kultur tror jag inte att man ska uppfatta skrivningen som att man överför allt kulturarbete till EU. Det finns en diskussion om att kulturella aktiviteter och inslag kan vara nog så viktiga för den europeiska identiteten och sammanhållningen, vilket jag tycker att man ska bejaka.

2018/19:29
8 maj

Detta om den sociala pelaren har jag redan svarat på, så jag avhåller mig från ytterligare kommentarer där.

Anf. 10 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! Tack, statsministern, för redogörelsen!

Ja, det är ett minst sagt allmänt hållet dokument vi har framför oss. Det är svårt att invända mot formuleringar som ”we will deliver where it matters most”. Det hoppas vi alla att man gör. Det är kanske inte så konstigt att man säger detta två och en halv vecka före EU-parlamentsvalet.

Vi sparar eventuella avvikande meningar till det finns mer konkretion. Det är väl dags att diskutera inriktning och så.

Jag tycker att det är viktigt att ta upp klimatfrågan först, och det gjorde ju statsministern också. Jag tror att det är viktigt att inse att orden om att anpassa andra politikområden till klimatsituationen kommer att kräva mycket handling i allt från jordbrukspolitiken till inriktningen på Europeiska investeringsbanken. I detta ligger mycket möjligheter, men det är också att ta på sig en uppgift där det finns mycket förväntningar att infria.

Jag tror också att man måste ha konkreta planer på att fasa ut användandet av fossila bränslen i olika branscher med årtal och också på sikt förbjuda utvinningen av fossila bränslen inom Europeiska unionen om man ska klara Parisavtalets mål. Och det måste man ändå mena allvar med.

Det andra gäller brexit. Det är lätt att i efterhand lite skräckblandat fascinerar av hanteringen av brexitomröstningen, men jag tror att det finns viktiga lärdomar att dra av varför britterna faktiskt röstade som de gjorde. Man måste försöka begripa det.

Personligen är jag övertygad om att en starkt bidragande orsak är att många har upplevt social dumpning. Man upplever en press nedåt när det gäller arbetsvillkor och löner därför att EU inte har förmått att hantera den fria rörligheten på arbetsmarknaden på ett sätt som människor känner trygghet med, och jag tror också att borgerligheten gör ett stort misstag när man inte ser att detta är människors vardag och verklighet runt omkring i Europeiska unionen. Jag tycker alltså att ett socialt protokoll självklart har sin plats här.

Jag skulle vilja avsluta med att ta upp den diskussion som handlar om den auktoritära utveckling som ju är ett faktum i flera stater, med ingrepp i grundläggande demokratiska fri- och rättigheter. Vi ser ju kvinnors rättigheter och hbtq-rättigheter som mänskliga rättigheter. Jag tror att en nyckel är att koppla detta till budgeten. Jag tror att det är nödvändigt att nettobetallarna talar klarspråk.

Jag skulle bara vilja fråga statsministern hur han bedömer möjligheterna att komma fram när det gäller långtidsbudgeten. Det kommer ju att löpa parallellt med den här diskussionen. Jag tror att det är helt nödvändigt att se att det finns villkor och gränser för vad vi betalar för.

Anf. 11 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

Fru ordförande! Tack, statsministern, för föredragningen! Mötet i Sibiu är viktigt. Det ska lägga fast den politiska inriktningen för EU inför nästa mandatperiod.

De tio punkter som tas upp i utkastet till deklaration inför mötet är i nuläget väldigt generella och inget vi direkt invänder emot. Att hålla ihop EU, bli en global ledare, skapa säkerhet för medborgarna, göra klimatsatsningar, upprätthålla rättsstatens principer och försvara frihet och

demokrati är förstås frågor som vi kristdemokrater kan stå bakom. Men det kommer att kräva resurser, och där måste Sverige redan nu vara tydligt med att vi inte vill att EU-avgiften ska öka.

I det budgetförslag som EU-kommissionen presenterat kommer Sveriges avgift att öka med ungefär 35 procent. Det är naturligtvis inte rimligt, och det är något som riskerar att få Sveriges medborgare att reagera negativt på EU-samarbetet.

Vi måste nu ta brexit och nationalistiska strömningar på allvar och verkligen motivera vårt samarbete väl. Jag hoppas att statsministern kommer att vara tydlig med detta på mötet. I en av punkterna, punkt 7, står det att vi ska ge oss själva de resurser som behövs för våra ambitioner. Det kan ju vara precis vad som helst! Ambitionerna är höga, och det är bra, men det får inte ske med hur mycket resurser som helst.

Vilka frågor tycker Kristdemokraterna att statsministern ska lyfta upp som frågor som EU ska fokusera på? Ja, det är förstås jobben och konkurrenskraften. Fler handelsavtal och att minska regelbördan för småföretagare är viktigt för att stärka välfärden i våra länder. Här måste också stabilitetspakten, menar vi, återupprättas så att länder tar itu med sina offentliga utgifter. Den frågan har nästan försvunnit från dagordningen.

Korruptionen i flera EU-länder motverkar också en sund ekonomisk utveckling i EU. Här måste EU ta krafttag för att bekämpa korruption. Vi vill inte, som nu, att EU föreslår att beslut om skatter ska fattas på EU-nivå. Här måste vi stå emot också skatterna. Riksdagen har precis fattat ett beslut om att det inte ska vara en kvalificerad majoritet på skatteområdet. Jag hoppas att det är något som statsministern tar med sig.

Klimatfrågan är en utmaning som vi ska ta på största allvar. Där har EU en viktig roll att gå före. Statsministern brukar häckla oss lite – faktiskt i dag i debatten – i frågan om att vi kristdemokrater vid sidan av förnybart kräver att kärnkraften måste finnas kvar. Man kan säga att det är orealistiskt. Nja, men EU-kommissionen tar faktiskt frågan på allvar.

I de scenarier som kommissionen har tagit fram i det strategiska dokumentet, En ren planet för alla, finns kärnkraften med i alla scenarier inför 2050. Jag har papperet framför mig, som kanske statsministern vill ha. Man kan se den gula markeringen här. Kärnkraften finns med i scenarierna inför 2050. Därför kommer det att vara en mix, men vi vill också ha mer förnybart. Vi ska kombinera förnybart, men vi kan inte fasa ut kärnkraften. Det är också viktigt att lyfta upp i klimatdebatten.

EU ska satsa på säkerhet och skydd för EU-medborgarna, stärka de yttre gränserna, skydda mot cyberhot och terrorism, skydda mot hot mot vår frihet och vårt sätt att leva.

Vi måste gemensamt arbeta för en hållbar migrationspolitik. I utrikespolitiken är vi från Kristdemokraterna beredda att ändra hur EU ska fatta beslut. Där kan vi tänka oss kvalificerad majoritet när det gäller uttalanden om mänskliga rättigheter gentemot olika diktaturer.

Den sociala pelaren har jag många gånger diskuterat med statsministern. Jag var orolig för att de punkter som togs fram också skulle innehålla lagstiftning. Så blev det också. Det var inte bara en fin vision visade det sig. Vi förstod att EU vill detaljstyra till exempel familjepolitiken.

Även vår arbetsmarknadspolitik har alltmer tagits över av EU steg för steg. Här är det olyckligt att det nu talas om en a-kassa på EU-nivå. Nu

måste länderna själva ta ansvar och inte använda EU som den hävstång och finansiär för reformer som de själva inte vill ta itu med. Detta är frågor som jag skulle vilja att statsministern har med sig.

Sedan finns en konkret sak i detta papper som jag skulle vilja att statsministern kommenterar, nämligen frågan om hur vi ska tackla migrationsutmaningen. Där står det att vi ska bekämpa *illegal migration*, det vill säga illegal migration. Jag har för mig att vi har ändrat till *irregular*, irreguljär migration. Det kan statsministern få kommentera.

Anf. 12 TINA ACKETOFT (L):

Tack, statsministern, för redogörelsen!

Som vi alla har påpekat är det här ett mycket allmänt hållet papper. När man läser fraser om att säkra framtida generationer av européer och att Europa ska vara en ansvarstagande global ledare är det bara Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna med sitt ”lagom igen” som har någon invändning mot detta. Det är vackra ord, som Liberalerna naturligtvis ställer sig bakom och tycker att statsministern gör rätt att hålla sig till.

Det är först när vi kommer till frågan om vilka medel som ska användas för att nå de vackra orden och målen som det verkligen kommer till kritan vilka som tycker att det är viktigt med ett starkt EU där Sverige är en stark röst.

I talet om tillväxt och inre marknad anser Liberalerna att det behövs en social trygghet. Den frågan måste vi också ta oss an gemensamt. Det är inte så populärt på andra sidan detta bord. Det är om de frågorna som diskussionerna kommer att stå.

Alla pratar vackert om klimatet, att EU ska vara en stark aktör om klimatet. Men fortfarande är det ingen som tycker att en gemensam CO₂-skatt är något att satsa på. De diskussionerna kommer vi att behöva föra hemma. Det gäller även plastskatter, energimix och alla de frågorna.

I fråga om klimatet anser jag, precis som Jonas Sjöstedt, att vi måste ta de frågorna på mycket större allvar. Så sent som förra veckan släppte vi i samband med ett skriftligt samråd ännu ett undantag för Italien, som ska få ta ut lägre skatt på diesel och gasol. Vi kan inte fuska oss fram i miljöfrågan längre. Det kommer att bli tuffa slag för statsministern om att sätta kraft bakom orden.

Jag har ingen fråga förutom den Jonas Sjöstedt hade – det är fantastiskt att vänsterpartister och liberaler gör gemensam sak – när det gäller just hur vi ska se till den viktigaste frågan om att se EU som en union av värderingar. Hur ska vi se till att dagens EU-länder faktiskt lever upp till mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer? Statsministern har länge talat om, och vi har understött, att det ska kosta. Då är budgetfrågan naturligtvis länkad till detta. Jag har samma frågor som Jonas Sjöstedt, nämligen hur statsministern ser på detta. Är detta en framkomlig väg? Hur går diskussionerna? Detta är något som i allra högsta grad måste lösas nu.

Anf. 13 JANINE ALM ERICSON (MP):

Fru ordförande! EU och världen står inför två stora utmaningar, det vill säga klimathot och hotet mot demokrati och mänskliga rättigheter. Därför

gläder det Miljöpartiet att utmaningarna reflekteras tydligt i den svenska ståndpunkten.

När vi nu står inför en ny europeisk mandatperiod är det viktigt att vi fyller den med innehåll.

Flera har lyft upp frågan om klimatet och hur vi kan gå vidare med ordentliga åtgärder. Där vill vi se en övergripande klimatlag i EU på samma sätt som i Sverige. Det är det allra bästa sättet att se till att EU verkligen når klimatmålen.

Vi vill också att EU:s lagar ska tvinga medlemsländerna att minska sina utsläpp så att EU når klimatmålen i Parisavtalet och att EU ska införa en avgift på import från länder som inte ingår i avtalet så att europeiska företag får rättvisa villkor.

Klimatfrågan är inte bara en allvarlig akut utmaning utan den ger oss också en möjlighet att tillsammans forma ett bättre och mer hållbart samhälle. Den omställning som vi vill göra leder också till ett mer jämlikt och demokratisk samhälle med högre livskvalitet.

Jag är glad att statsministern tog upp asylrätten. Det är en grundläggande mänsklig rättighet som alla EU:s medlemsstater måste respektera. Vi vill att det ska skapas fler lagliga och säkra vägar in i EU för att söka asyl.

Vi vill också se ett EU med ett så litet avstånd som möjligt mellan dem som fattar besluten och dem som påverkas av besluten. Insyn och folkligt inflytande, liksom möjligheten att utkräva ansvar, ska vara starkt. Det är medborgarnas intressen som ska styra EU, inte de som har råd att betala för inflytande.

Vi måste också ta kraftfulla steg för att skydda demokratin och motverka den auktoritära utvecklingen i Europa. EU behöver kraftigare verktyg för att agera mot antidemokratiska krafter i unionen och stärka våra gemensamma värderingar. Att ta hjälp av budgetfrågorna har varit uppe här, och det står vi också bakom.

Vi tycker också att det är viktigt att ingen ska utsättas för sexuella trakasserier eller sexuellt våld. Därför vill vi se en metoo-lag, som kräver att alla arbetsgivare och utbildningssamordnare tar ansvar för att aktivt motarbeta diskriminering, sexuella trakasserier och sexuellt våld.

Anf. 14 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru ordförande! Jag delar uppfattningen, Jonas Sjöstedt, att skrivningarna är allmänt hållna. De tio punkterna kommer från ordförandeskapet, och de är ett uttryck för att stadfästa att det finns enighet i förhållningssätt. Det är naturligtvis bra.

Vad gäller klimatfrågan delar vi uppfattningen om de övergripande målen och de mer preciserade målen om strategi och handlingsplan. Det är så det måste gå till för att det verkligen ska bli inte bara ord utan också handling. Inom ramen för det januariavtal som slöts tidigare är vi fyra partier överens om att vi vill se en klimatlag på EU-nivå. Det vore bra. Den klimatlag som finns i Sverige strukturerar och systematiserar arbetet. Det blir en inramning som också skulle behövas på EU-nivå. Vi vill gärna driva den frågan. Om det kan bli en enighet här i nämnden vore det naturligtvis bra.

Jag delar också uppfattningen om brexit. Det finns misstro och brist på framtidstro. I Storbritannien beskrevs EU oftast mycket negativt. Det

beskrevs oftast som att det går att lämna EU och ändå kommer det att se precis ut som man inte har lämnat EU. Det är många faktorer som spelar en roll. Därför bör vi vara försiktiga med hur EU beskrivs. Det finns säkert olika faktorer.

När det gäller långtidsbudgeten, MFF, och villkor och gränser, finns en bred uppslutning i medlemskretsen i den typen av frågor. Det är positivt uppmuntrande. Vi är inte framme än, men det låter som att de flesta tycker att de är riktiga. Alla är inte där än, så vi kan inte vara säkra på hur det slutar eftersom budgeten ska antas med enhällighet. Men vi driver frågan, och flera andra gör det. Jag ser fram emot debatten, och jag hoppas på resultat. Det borde vara naturligt att man inte kan fortsätta att lyfta pengar om man inte står upp för EU:s värderingar.

Désirée Pethrus från Kristdemokraterna tog upp de tio punkterna. Jag noterar också skrivningarna om resurser. Det är en förhandling vi har framför oss. Då får vi rätta mun efter matsäcken. När vi väl kommit överens om en budget är det den som gäller. Vi får se hur mycket den räcker till. Jag vill ändå påpeka att regeringen under två års tid, sedan folkomröstningen i Storbritannien, har varit tydlig i uppfattningen att när en medlem lämnar EU blir det lägre inkomster, och då blir utgifterna också lägre. Sedan är det sist och slutligen en förhandling som måste ske mellan alla. Då är det slutresultatet för Sveriges bästa som vi ska se efter, men det råder inget tvivel om att vi absolut inte accepterar någon ökning på 15–17 miljarder. Det har jag varit mycket tydlig med i Europeiska rådet. Det kommer inte på fråga. Det finns helt enkelt inte, och det vet de andra medlemsländerna.

Stabilitetspakten existerar faktiskt. Sedan kan man ifrågasätta om den tillämpas. Vi menar naturligtvis att den ska tillämpas strikt. Det är ett grundfundament för att hålla ordning på allt annat. Det är inte så att den inte finns. Den finns och den ska tillämpas; det är vår bestämda uppfattning.

Vi stöder inte att skattebeslut ska fattas med kvalificerad majoritet, utan vi vill ha kvar nuvarande ordning. Vi är mycket restriktiva i den delen. Vi menar att den beslutsbefogenheten är nationell.

Det är samma argument i fråga om energin och kärnkraften. Det är samma sak där, nämligen att det är fråga om nationell beslutskompetens. Vi vill behålla den så. Vi vill inte att Bryssel ska besluta om den frågan. Frågan om vilken energimix man ska ha är upp till respektive medlemsstat.

Sedan var det en fråga om migration. Det är migranter som inte ska kallas *illegal*. Migrationen står med i fördraget. *Migration* kan vara *illegal*, men inte migranter.

Jag fortsätter med vad Tina Acketoft tog upp. Det stämmer att det är vackra ord. Vi har olika uppfattningar om klimatet och CO₂-skatten. Det kommer inte att ske därför att det är för många länder som inte vill ha en sådan skatt.

Jag har svarat på frågan om EU-länder och värderingar, nämligen att de ska kosta. Det finns en större acceptans för det nu, och det tycker jag är bra.

Janine Alm Ericson tog upp frågan om en ny mandatperiod. Den frågan har jag också svarat på. Vi ser gärna en klimatlag framför oss. Vi kan gärna komma överens om en svensk hållning. Det vore bra.

2018/19:29
8 maj

Vi står upp för asylrätten. Jag har också svarat på frågor om beslut som ska fattas nära folket, om demokrati och värderingar.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Vi kommer att ha anledning att återkomma till diskussionen, men så här långt uppfattar jag att det finns stöd för regeringens ståndpunkt med en avvikande mening anmäld från Moderaterna.

Tack så mycket för i dag, statsministern! Återrapporten sker på måndag kl. 11 i riksdagens kammare. Nämnden sammanträder redan på fredag den 10 maj kl. 9 i denna sal.

Tack för i dag!

Innehållsförteckning

2018/19:29

8 maj

§ 1 Informellt möte mellan stats- och regeringschefer

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 4 AZADEH ROJHAN GUSTAFSSON (S).....	3
Anf. 5 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 6 TOMAS TOBÉ (M)	4
Anf. 7 LUDVIG ASPLING (SD).....	5
Anf. 8 ANNIKA QARLSSON (C).....	6
Anf. 9 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	7
Anf. 10 JONAS SJÖSTEDT (V).....	8
Anf. 11 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	8
Anf. 12 TINA ACKETOFT (L)	10
Anf. 13 JANINE ALM ERICSON (MP)	10
Anf. 14 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	11
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	13